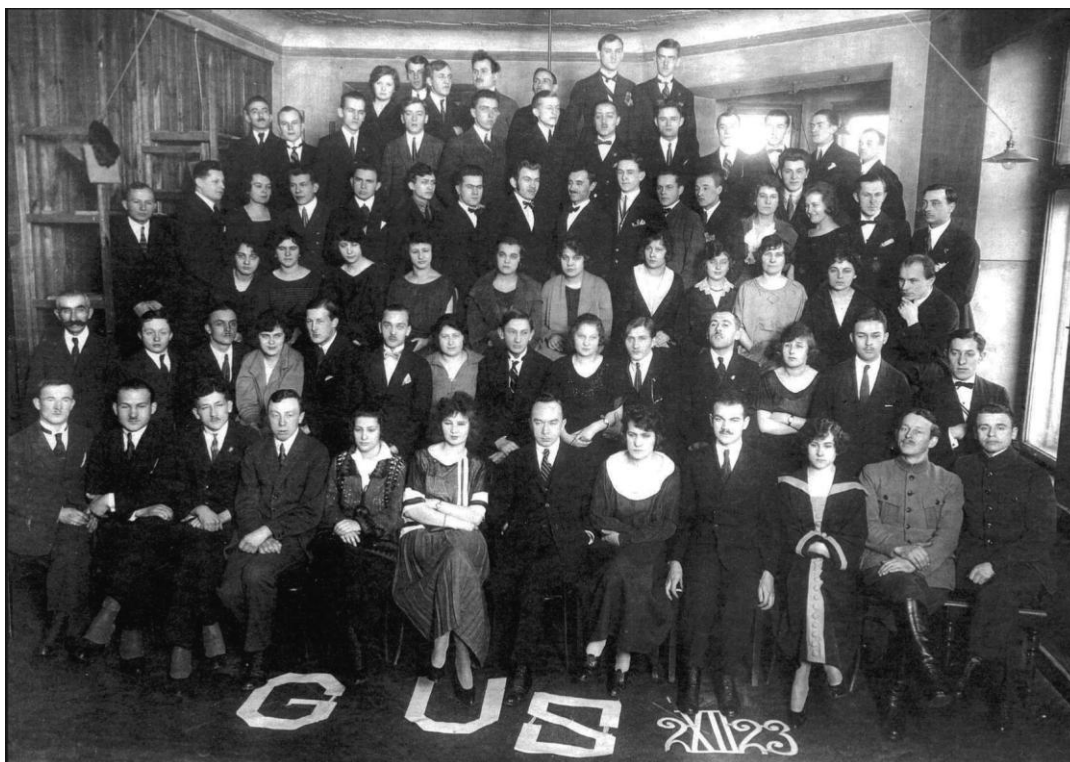

100 lat Głównego Urzędu Statystycznego

30.05.2018 r.

13 lipca 1918 r. Rada Regencyjna Królestwa Polskiego wydała Reskrypt o utworzeniu i organizacji Głównego Urzędu Statystycznego.

Pierwszym Prezesem (w tamtym okresie Dyrektorem) GUS został prof. Józef Buzek, który pełnił swoją funkcję od listopada 1918 r. do października 1929 r. Jego następcą został prof. Edward Szturm de Sztrem, kierujący pracami GUS do wybuchu II wojny światowej.

GUS dynamicznie rozwijał zarówno metodologię prowadzonych badań jak i ich zakres. To właśnie w okresie międzywojennym GUS stał się ważnym elementem systemu informacyjnego państwa, tworząc zasoby danych obejmujące praktycznie wszystkie dziedziny życia społecznego i gospodarczego.

W latach 1919–1924 GUS zyskuje ustawowe ramy działania regulujące jego miejsce w strukturze państwa oraz działalność badawczą. W 1921 r. wydano tom I pierwszego „Rocznika Statystyki RP”, kolejny trafił do rąk czytelników w 1923 r. W początkach lat 20-tych GUS wydawał mapy administracyjne państwa, a od 1925 r. dysponował już Referatem Kartograficznym. W latach 20-tych zapoczątkowano badania budżetów gospodarstw domowych (1927–1928) i zrealizowano jedyny w ówczesnej Europie program badawczy obejmujący bilans płatniczy państwa (1924). Na pytania dziennikarzy i urzędów administracji rządowej i samorządowej odpowiadało utworzone w 1926 r. Biuro Informacyjno –Prasowe.

W 1921 r. i 1931 r. GUS przeprowadził swoje największe badania czyli spisy powszechne ludności. Spisy powszechne ludności są kontynuowane w cyklach dziesięcioletnich (1950, 1960, 1970, 1978, 1988, 2002, 2011), najbliższy spis powszechny ludności i mieszkań zostanie przeprowadzony w 2021 r., a spis rolny w 2020 r.

Od 1930 r. w oparciu o decyzje Rady Ministrów GUS wdraża następujące badania: w 1930 r. –statystyka budownictwa; w 1933 r. –statystyka Polaków za granicą; w latach 1934–1936 statystyka bilansów kwartalnych kas komunalnych; w 1936 r. – statystyka cen oraz statystyka dochodów miast; w 1937 r. –statystyka wydajności pracy; w 1938 r. –statystyka finansów zakładów zastawienniczych.

13 lipca 1918 r. Rada Regencyjna Królestwa Polskiego wydała Reskrypt o utworzeniu i organizacji Głównego Urzędu Statystycznego

W 1921 r. wydano I tom pierwszego „Rocznika Statystyki RP”, kolejny tom trafił do rąk czytelników w 1923 r.

W 1921 r. i 1931 r. GUS przeprowadził pierwsze spisy powszechne ludności

GUS pracował niemal do ostatnich chwil przed wybuchem II wojny światowej. W zbiorach GUS znajdują się sprawozdania z datą 17 sierpnia 1939 r.

W 1941 r. Ministerstwo Informacji i Dokumentacji Rządu RP na wychodźstwie, wydało w Londynie „Mały Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, wrzesień 1939–czerwiec 1941” (Concise Statistical Yearbook of Poland, September 1939–June 1941), zawierający obok danych zebranych w 1939 r., również fragmentaryczne dane z pierwszych lat okupacji.

Pierwszym jeszcze przed zakończeniem wojny Prezesem GUS został prof. Stefan Szulc, który pełnił swoją funkcję od marca 1945 do sierpnia 1949 r.

Już w kilka miesięcy po zakończeniu wojny w lipcu 1945 r. przeprowadzono pierwsze badania statystyczne, w tym spis rolny. Od 1946 r. spisy te prowadzono corocznie.

14 lutego 1946 r. GUS przeprowadził Powszechny Sumaryczny Spis Ludności. W zakres spisu weszło zestawienie ruchów migracyjnych ludności cywilnej i bilans strat po wojnie.

Dekret Rady Ministrów z 31 lipca 1946 r. o organizacji statystyki państwowej i o Głównym Urzędzie Statystycznym, ustanawiał GUS naczelnym organem statystyki państwowej.

W latach 1950–1955 GUS nie udostępnia publicznie wyników prowadzonych badań. Administracja państwowa i struktury partyjne otrzymywały dane przygotowane w GUS opatrzone klauzulami „poufne” itp. Wydawanie „Małego Rocznika Statystycznego” wznowiono w 1958 r., a „Rocznik Statystyczny 1955” opublikowano z danymi za lata 1953 i 1954.

Na początku lat 70-tych wydano dwie szczególnie ważne prace z serii „Statystyki Regionalnej”: „Przestrzenne zróżnicowanie kraju” (1971) i „Statystyka układów regionalnych” (1972).

Lata 60-te i 70-te to prowadzenie bieżących programów badawczych i wprowadzanie rozwiązań technicznych wspierających opracowywanie danych. Obok spisów powszechnych ludności GUS przeprowadzał w tym okresie również spisy kadrowe i spisy zakładów przemysłowych.

W latach 80-tych wprowadzono rotacyjny system badań gospodarstw domowych i zrealizowano 45 reprezentacyjnych badań ankietowych dotyczących wszystkich aspektów życia ludności. W 1988 r. zapoczątkowano badanie cen. Od 1989 r. GUS prowadzi miesięczne badanie cen. GUS na stronie internetowej udostępnia stopę bezrobocia rejestrowanego z danymi począwszy od stycznia 1990 r. Od 1992 r. prowadzone jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (Labour Force Survey).

W 1941 r. Ministerstwo Informacji i Dokumentacji Rządu RP na wychodźstwie, wydało w Londynie „Mały Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej, wrzesień 1939–czerwiec 1941” (Concise Statistical Yearbook of Poland, September 1939–June 1941)

14 lutego 1946 r. GUS przeprowadził Powszechny Sumaryczny Spis Ludności

W 1988 r. w GUS zapoczątkowano badanie cen

Od 1992 r. prowadzone jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (Labour Force Survey)

W październiku 1990 r. GUS i EUROSTAT podpisują umowę o współpracy, która wyznaczyła nową perspektywę prowadzenia badań statystycznych. GUS pełni rolę krajowego koordynatora Specjalnego Standardu Upowszechniania Danych (SDDS) utworzonego przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy. W maju 2004 r. GUS został przyjęty do Europejskiego Systemu Statystycznego. Od stycznia 2009 r. GUS uruchomił Portal Sprawozdawczy.

Obecnie na portalu informacyjnym GUS udostępnia szereg baz oferujących dane statystyczne, m. innymi Działowe Bazy Wiedzy, Bazę Demografia, Bank Danych Lokalnych, Bank Danych Makroekonomicznych, STRATEG, Portal Geostatystyczny. Dane oferowane w bazach udostępniane są w przekrojach branżowych i regionalnych.

Od czerwca 2016 r. do chwili obecnej Prezesem GUS jest dr Dominik Rozkrut.

W październiku 1990 r. GUS i EUROSTAT podpisują umowę o współpracy

Rozpowszechnianie:

Rzecznik Prasowy Prezesa GUS

Karolina Dawidziuk

Tel: 22 608 34 75, 22 608 30 09

e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Departament Informacji

Wydział Współpracy z Mediami

Tel: 22 608 34 91, 22 608 38 04

faks: 22 608 38 86

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Więcej informacji

[100 lat GUS](#)